

Oikaisuvaatimus / Virkasuhteen purkaminen koeaikana

Aluehallitus 14.08.2023 § 239

5603/01.01.04.02/2023

Valmistelija

Henkilöstölakimies Aki Rasimus, puh 040 656 7444

Lakimies Tarja Poikolainen, puh. 040 359 9483

Asian tausta

Konsernipalvelujen toimialajohtaja on tehnyt 15.6.2023 liitteen A mukaisen päätöksen virkasuhteen purkamisesta koeaikana (yksilöity liitteissä/taustamateriaalissa, ei verkkojulkinen). Päätös on henkilökohtaisesti annettu tiedoksi viranhaltijalle päätöksentekopäivänä.

Ennen koeajalla purkamista viranhaltijaa on kuultu koeaikapurun perusteista henkilökohtaisesti 12.6.2023 pidetyssä kuulemistilaisuudessa. Kuulemisessa on käyty läpi perusteita koeajan purkamiselle. Kuulemispöytäkirja liitteenä B.

Viranhaltija on toimittanut koeaikapurua koskevan oikaisuvaatimuksen Etelä-Savon hyvinvointialueen kirjaamoon 27.6.2023. Oikaisuvaatimus liitteenä C.

Oikaisuvaatimus

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003, viranhaltijalaki) 50 §:n mukaan, kun haetaan muutosta työnantajan päätökseen sovelletaan, mitä hyvinvointialueesta annetussa laissa (611/2021, hyvinvointialuelaki) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta sekä aluevalituksesta säädetään.

Hyvinvointialuelain 139 §:n mukaan oikaisuvaatimus tehdään aluehallituksen ja lautakunnan sekä niiden jaoston ja alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Hyvinvointialuelain 142 §:n mukaan Oikaisuvaatimuksen ja aluevalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Hyvinvointialuelain 143 §:n mukaan

oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Viranhaltija on jättänyt olevan oikaisuvaatimuksen konsernipalvelujen toimialajohtajan päätöksestä määräaikaan mennessä.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset ja niiden oikeudellinen arviointi

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan päätöksen kumoamista lainvastaisena ja koeaikapurun peruuttamista.

Hyvinvointialueet on perustettu sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon voimaantulon annettun lain (voimaantulolaki) (616/2021) voimaan tulopäivänä 1.7.2021 (616/2021). Hyvinvointialue on täysin uusi organisaatio, joka on erillinen lakkaavista organisaatioista. Nämä ovat kaksi täysin erillistä itsenäistä julkisoikeudellista oikeushenkilöä. Hyvinvointialuetta ja luovuttavia organisaatioita ei siis voida katsoa samaksi työnantajaksi.

Voimaantulolain 18 § mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien ja tehtäviä hoitavan henkilöstön siirto kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueelle sekä hyvinvointiyhtymään katsotaan liikkeenluovutukseksi. Voimaantulolaissa todetaan ainoastaan henkilöstön siirtymisestä liikkeen luovutuksen periaatteita noudattaen. Sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon voimaantulon esitöissä on todettu, että liikkeenluovutuksessa henkilöstö siirtyy uuden organisaation palvelukseen, niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet (HE 241/2020 vp. s, 892).

Tässä yhteydessä tulee huomioida, että kuntien ja kuntayhtymien virat eivät siirtyneet hyvinvointialueelle, vaan hyvinvointialueen tuli erikseen perustaa tarvittavat virat. Hyvinvointialue on perustanut aluehallituksessa tarpeelliset virat.

Aluehallitus on perustanut tarvittavat virat liitteenä D olevalla päätöksellä. Virka on ollut uusi virka hyvinvointialueella. Virka on ollut sisäisesti haettavana ilmoittautumismenettelyllä. Sisäinen ilmoittautuminen oli auki organisaatioiden intrassa ja Kuntarekryssä ajalla 2.9.2022-16.9.2022. Virkaan haki neljä henkilöä. Etelä-Savon hyvinvointialuejohtaja on tehnyt virkavalintapäätöksen liitteenä E. Virassa on noudatettu kuuden kuukauden koeaikaa, joka päättyi 30.6.2023.

Virantäytön yleisenä tarkoituksena on saada julkisyhteisön virkasuhteeseen mahdollisimman pätevä henkilö. Virkaa valittava pitää siksi täyttää määritellyt kelpoisuusvaatimukset ja pystyä menestyksellisesti hoitamaan virkaa kuuluvat tehtävät. Viranhaltijalain 8 §:n mukaan virkasuhteeseen otettaessa voidaan määrätä virantoimituksen aloittamisesta alkavasta enintään kuuden kuukauden koeajasta. Koeajan määrittämisestä päättää virkaan ottava taho.

Oikaisuvaatimuksessa väitetään, että henkilöstö on siirtynyt liikkeen luovutuksella hyvinvointialueelle ja liikkeen luovutus ei mahdollista uuden koeajan määrittämisestä. Lisäksi oikaisuvaatimuksessa väitetään, että viranhaltijalain 8 § 3 momentin mukaan, jos viranhaltija otetaan saman työntekijän palveluksessa virkasuhteesta toiseen, työntekijä voi määrätä koeajan noudatettavaksi uudessa virkasuhteessa, jos virkatehtävissä tai hänen asemassaan tapahtuu huomattava muutos. Oikaisuvaatimuksessa esitetään, että hyvinvointialueelle perustetun viran tehtävät ja aikaisemman viran tehtävät ovat samankaltaisia ja sen vuoksi koeaika on lainvastainen eikä koeaikaan vedoten olisi voinut virkasuhdetta purkaa.

Hyvinvointialuetta ja kuntayhtymää ei voida katsoa samaksi työnantajaksi. Nämä ovat olleet kaksi täysin erillistä itsenäistä julkisoikeudellista oikeushenkilöä, koska hyvinvointialueet on perustettu aiemmin edellä kuvatulla tavalla. Voimaannpanolaissa todetaan ainoastaan henkilöstön siirtymisestä liikkeen luovutuksen periaatteita noudattaen. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta lain esitöissä on todettu, että liikkeenluovutuksessa henkilöstö siirtyy uuden organisaation palvelukseen, niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet (HE 241/2020 vp. s. 892). Hyvinvointialueen aluehallitus on perustanut tarpeelliset virat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä on itse oma-aloitteisesti hakeutunut perustettuun virkaan aiemmin kuvatulla tavalla. Näin ollen koeajan määräämiselle on ollut hyväksyttävä peruste. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijän katsotaan hyväksyneen virkaan asetetun koeajan ottaessaan viran vastaan. Virkavalintapäätös on lainvoimainen eikä siitä ole vireille valituksia.

Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole siirtynyt hyvinvointialueelle liikkeen luovutuksessa siirtyvänä henkilönä vaan hän on aloittanut hyvinvointialueen viranhaltijana kuten aiemmin edellä on mainittu.

Viranhaltijalain 8 §:n mukaan koeajan kuluessa virkasuhde voidaan molemmin puolin purkaa päättymään välittömästi. Purkaminen ei saa tapahtua syrjivillä tai koeajan tarkoitukseen nähden muutoin epäasiallisilla perusteilla. Syrjintää on se, jos työntekijä asetetaan muihin nähden perusteettomasti eri asemaan esimerkiksi syntyperän, uskonnon, iän, poliittisen tai ammattiyhdistystoiminnan taikka muun näihin verrattavan seikan perusteella.

Lain esitöiden (HE 196/2002 vp, s. 34) mukaan koeajan tarkoituksena on antaa molemmille osapuolille aikaa harkita, vastaako virkasuhde etukäteisodotuksia. Purkamisen perusteen tulee olla sellainen henkilöön tai hänen työsuoritukseensa liittyvä syy, jonka vuoksi työnantajalla on peruste katsoa, että viranhaltijan toiminta ei vastaa työnantajan asettamia vaatimuksia.

Oikeuskäytännössä (KHO 2014:103, KHO 28.5.2018/2553, KHO 19.3.2019/1018) on vakiintuneesti katsottu, että työnantajalla on laaja harkintavalta sen suhteen, vastaako virkasuhde etukäteisodotuksia. Purkuperusteeksi riittää muun muassa se, että työnantaja ei ole tyytyväinen viranhaltijan viranhoitoon. Virkasuhteen purkaminen koeaikana ei sen sijaan edellytä sitä, että viranhaltija olisi laiminlyönyt virkavelvollisuuksiaan tai toiminut muutoin moitittavasti.

Oikeuskirjallisuudessa on *todettu (Virkasuhteen päättäminen kunnassa, Uusi-Oukari, v. 2022 s. 69)*, että purkamisen perusteen tulee olla sellainen henkilöön tai hänen työsuoritukseensa liittyvä syy, jonka vuoksi työnantajalla on peruste katsoa, että viranhaltijan toiminta ei vastaa

työnantajan asettamia vaatimuksia. Koeaikapurku ei edellytä varoittamista, huomauttelua tai vastaavan kaltaisia painavia syitä kuin muulla perusteella tapahtuva virkasuhteen päättäminen. Myöskään koeaikapurku ei edellytä, että ohjeistamalla tai palautetta antamalla kiinnitetään hyvissä ajoin viranhaltijan huomiota niihin seikkoihin, jotka eivät suju odotetulla tavalla. Viranhaltijaa on kuultava ennen koeajan purkamista.

Oikaisuvaatimuksen tekijää on perehdytetty kokouksissa, seminaaripäivissä ja teams-kokouksissa sekä henkilökohtaisissa tapaamisissa, joissa on käsitelty työhön liittyviä työtehtäviä ja asioita. Viranhaltijaa on koeajan kuluessa esimiehen toimesta ohjattu tehtävien hoidossa. Viranhaltijan toiminta ei tästä huolimatta ollut muuttunut.

Oikaisuvaatimuksen tekijän ja työnantajan välillä on käsiteltävänä olevassa virkasuhteessa määrätty koeajasta ja koeaikajakso on edelleen ollut meneillään kun purkupäätös on tehty. Työnantaja on päätenyt suorittamaan koeaikapurun, koska oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole ollut tehtävään sopiva ja soveltuva puutteellisesta työsuorituksesta johtuen. Koeaikapurku ei myöskään perustu oikaisuvaatimuksessa mainittuun liikkeen luovutukseen. Koeaikapurku on tehty viranhaltijalain mukaisilla perusteilla, eikä tehtyä päätöstä ole syytä kumota.

Oikeuskirjallisuudessa on todettu (*Virkasuhteen päättäminen kunnassa*, Uusi-Oukari, v. 2022, s. 68), että jos viranhaltija on irtisanoutunut edellisestä virasta tultuaan nimitetyksi hakemaansa toiseen virkasuhteeseen, hänellä ei ole koeaikapurun jälkeen mahdollisuutta palata automaattisesti entiseen virkaansa, eikä työnantajalla ole velvollisuutta osoittaa viranhaltijalle muutakaan työtä. Lähtökohtaisesti virkasuhde koeaikapurun perusteella päättyy. Oikaisuvaatimuksen kohteena olevan viran virantäyttö ja koeaika purku rinnastuu edellä mainittuun tilanteeseen, koska viranhaltija ei ole siirtynyt hyvinvointialueelle lakkaavan organisaation viranhoitajana vaan hänet on valittu hyvinvointialueen virkaan.

Tämän asian oheismateriaalit ja liitteet ovat luottamuksellisia.

Edellä mainituista syistä johtuen työnantaja katsoo, että koeajan käyttäminen on ollut perusteltua, koeaikapurulle on ollut asialliset perusteet ja oikaisuvaatimus tulee hylätä perusteettomana.

Hyvinvointialuejohtajan esitys

Aluehallitus päättää hylätä liitteenä C olevan oikaisuvaatimuksen virkasuhteen purkamisesta koeaikana perusteettomana yllämainituilla asiaselostuksen mukaisilla perusteilla.

Käsittely

Arto Seppälä teki seuraavan vastaesityksen:
"Esitän, että oikaisuvaatimus hyväksytään."
Vastaesitys raukesi kannattamattomana.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi

Oikaisuvaatimuksen tekijä
konsernipalveluiden toimialajohtaja
henkilöstöjohtaja